

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vsebina: 35. Okrožnica Pija XI. »Divini Redemptoris« o brezbožnem komunizmu. — 36. Dan sprave in zadoščenja za bogokletja in sramotenje Matere Božje ter nesramno govorjenje. — 37. Oratio imperata »Pro pace« — opozorilo. — 38. Nasilitev Družbe katehistinj evharističnega križarstva v lavantinski škofiji. — 39. Naznanilo o sprejemu v kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru za šolsko leto 1937/38. — 40. Udeležba učencev narodnih šol pri procesijah na Markovo in prošnji teden. — 41. Dopolnilna prenosna taksa. — 42. Cena šematizma 1937. — 43. Objave. — 44. Slostvo. — 45. Osebna naznanila.

35.

Okrožnica Pija XI. »Divini Redemptoris« o brezbožnem komunizmu.¹

Častitim bratom patriarhom, primasom, nadškofom, škofom in drugim ordinarijem, ki so v miru in edinstvu z apostolsko stolico.

Častiti bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov!

1. Obljuba božjega Odrešenika razsvetljuje početke človeškega rodu. Tako je zaupna nada boljših časov omiljevala žalost za izgubljenim rajem in spremljala ljudi po težki in negotovi poti, dokler se ni, »ko je prišla polnost časov« (Gal 4, 4) prikazal Zveličar in izpolnil tako dolgo hrepenenje in pričakovanje ter započel za vse narode novo dobo omike in kulture, ki se imenuje po krščanstvu »krščanska kultura« in ki skoraj neizmerno presega vse kulture, katere so z velikim trudom dosegli nekateri stari naprednejši narodi.

2. Žalostna posledica izvirnega greha in žalostna dediščina po Adamu je bil trd boj za krepost proti mikom strasti. Tudi stari zvijačni skušnjavec ni nikdar prenehal mamiti ljudi z varljivimi obeti. Zato je v stoletjih sledil prevrat za prevratom, prav do prevrata naših dni, ki že skoraj po vsem svetu ali divja ali vsaj strašno grozi. Ta prevrat presega po sili in velikosti vse, kar je Cerkev v premnogem preganjanju doslej pretrpela. Celi narodi so v nevarnosti, da padejo nazaj v barbarstvo, pač hujše, kakor je bilo tisto, ki je živel v njem velika večina pred Odrešenikovim prihodom.

3. Razumeli ste že, častiti bratje, o kateri grozeči nevarnosti govorimo, namreč o tako imenovanem boljševiskem k o m u n i z m u, ki je ateističen, brezbožen in ki mu je glavna namera, da prevrne ves družabni red in poruši temelje krščanske kulture.

¹ Prevod prirejen v Ljubljani.

I.

Ravnanje Cerkve nasproti komunizmu.

Prejšnje obsodbe.

4. Spričo takih groženj katoliška Cerkve ni mogla molčati in ni molčala. Ni molčala ta Apostolska stolica, ki se dobro zaveda, da je nje prav posebno poslanstvo, braniti pravičnost in vse tiste nesmrtnne dobrine, ki jih komunizem prezira in napada. Že od časov, ko so začeli izobraženi krogi osvobajati kulturo religije in morale, so Naši predniki smatrali za svojo dolžnost določno vse opozarjati, kam bo vedlo to razkristjanjenje človeške družbe. Komunistične zmote posebej je že l. 1846 Naš prednik b. s. Pij IX. svečano obsodil in to obsodbo potem potrdil v Silabu. »Sem (spada),« pravi v okrožnici »Qui pluribus«, »brezbožni in že naravnemu pravu skrajno nasprotni nauk o komunizmu, kakor se ta zmota imenuje, ki bi, če bi se uveljavil, do temeljev porušil vsa prava, reči, lastnino in človeško družbo samo« (Okrožnica »Qui pluribus«, 9. nov. 1846: Acta Pij IX, zv. I., str. 13; cf. Syll. § IV: ASS zv. III., str. 170). Pozneje je drug naš prednik b. s. Leon XIII. v okrožnici »Quod Apostolici muneris« (28. dec. 1878: Acta Leonis XIII, zv. I., str. 46) komunizem določno in izrazito označil kot »smrtonosno kugo, ki se razleza po notranjščini človeške družbe in jo spravlja v skrajno nevarnost«; prav tako je s svojim bistrim umom jasno pokazal, da ima to hujskanje množic v ateizem obenem s povečevanjem tehnike svoj vir v tisti filozofiji, ki je že dolgo skušala odtrgati znanost od vere in življenje od Cerkve.

Dosedanji odloki sedanjega papeža.

5. Tudi Mi smo v času Našega vladanja že večkrat in z veliko skrbjo opozorili na to vedno bolj valovečo in grozečo brezbožno strujo. Ko se je l. 1924 vrnila iz Rusije komisija, ki smo jo bili poslali bednim v pomoč, smo imeli na katoliški svet nagovor, ki smo v njem obsodili zmote in metode komunistov (Alloc. 18. dec. 1924: AAS zv. XVI., str. 494—5). Prav tako smo v okrožnicah »Miserentissimus Redemptor« (8. maja 1928, AAS zv. XX., str. 165—178), »Quadragesimo anno« (15. maja 1931: AAS zv. XXIII., str. 177—228), »Caritate Christi« (3. maja 1932: AAS zv. XXIV., str. 177—194), »Acerba animi« (29. septembra 1932: AAS zv. XXIV., str. 321—332) in »Dilectissima Nobis« (3. junija 1933: AAS zv. XXV., str. 261—274) svečano ugovarjali proti preganjanju krščanstva v Rusiji, Mehiki in Španiji. Tudi so še vsem v živem spominu govori, ki smo jih imeli lansko leto, tako o priliki otvoritve svetovne razstave katoliškega tiska, potem ob sprejemu španskih beguncev, končno za božične praznike po radiu. Celo najhujši nasprotniki Cerkve, ki vodijo iz Moskve brez prestanka ves ta boj proti krščanski kulturi, pričajo ne toliko z besedami kakor z dejanji, da rimski papeži tudi v današnjih dneh ne samo, da niso nehali braniti svetinj krščanske vere, temveč da so tudi pogostejše in nujnejše kakor katerakoli svetna oblast opozarjali na veliko nevarnost komunizma.

Potreba še slovesnejšega odloka.

6. Vendar kljub Našim ponovnim očetovskim opominom, ki ste jih vi, častiti bratje, s pastirskimi listi, tudi skupnimi, vernikom tako zvesto sporočali in razlagali, ta nevarnost po zvijačnosti prevratnih ljudi od dne

do dne bolj narašča. Zato mislimo, da smo dolžni ponovno dvigniti glas; to storimo s tem še bolj svečanim dokumentom, kakor je navada Apostolski stolici, učiteljici resnice, in sicer tem rajši, ker vemo, da je to želja vseh katoličanov. Upamo, da bodo to Našo besedo radi sprejeli vsi, ki so brez predsodkov in ki iskreno žele dobro človeške družbe. To Naše upanje je nekako še večje radi tega, ker potrjujejo Naše opomine prežalostni sadovi, ki smo predvideli in napovedali, da bodo izšli iz teh prevratnih idej in ki so res izšli in se po deželah, kjer te ideje gospodujejo, vedno strašneje množe, drugod pa groze.

7. Hočemo torej ideje in metode, kakor jih širi zlasti boljševizem, še enkrat na kratko označiti in razložiti; tem blodnim načelom nasproti postaviti svetli nauk katoliške Cerkve, in zopet nujno pozvati vse, da porabijo vsa sredstva, s katerimi bo mogoče ne le rešiti tako sramotne usode krščansko kulturo, ki brez nje človeška družba ni zares človečanska, temveč tudi vedno bolj in bolj pospešiti nje pravi napredek.

II.

Nauki in sadovi komunizma.

Nauki.

Bloden ideal.

8. Današnji nauk komunistov ima v sebi bolj kakor katerokoli podobno gibanje v preteklosti neko zmotno idejo o odrešenju ubogih. Neki bloden ideal pravičnosti, enakosti in bratske skupnosti v delu navdaja njih nauk in njih zamisli z nekim misticizmom, tako da množice, privabljene po varljivih obetih, prevzema navdušenje in se širi med njimi, kakor se širi kaka epidemična bolezen. To je dandanes tem lažje, ker je neprava razdelitev dobrin kriva nenavadne bede. Bahajo se, da je njih zmotni nauk počelo gospodarskega napredka. Če je res kje takšen napredek, ima brez dvoma drugačne vzroke, na primer, da se je uvedla v večji meri industrijska proizvodnja v kraje, ki so bili prej brez nje; da se brez ozira na človečnost in le z ozirom na čim večji dobiček izrablja neizmerno naravno bogastvo; da naposled silijo delavce ob majhni plači trdo in neusmiljeno na najtežja dela.

Marxov dialektični materializem.

9. Nauk, ki ga širijo dandanes komunisti, časih pod vabljivim in zapeljivim videzom, sloni dejansko na načelih tako imenovanega dialektičnega in historičnega materializma, kakor ga je učil Marx in ki ga teoretiki boljševizma, kakor samozavestno trdijo, edino pravilno razlagajo. Ta nauk uči, da je vse ena realnost, namreč stvar s svojimi slepimi in tajnimi silami. Ta po svojem razvoju postane rastlina, žival, človek. Tudi človeška družba ni nič drugega kakor neka oblika stvari, ki se je tako razvila in ki teži z neko nepremagljivo nujno v neprestani borbi sil h končnemu cilju: k brezrazredni družbi. Jasno je, da v takšni zamisli ni mesta za božjo idejo; jasno, da ni razlike med duhom in snovjo, med dušo in telesom; da ni duša neumrljiva in da ni posmrtnega življenja. Opirajoč se na dialektični materializem mislijo nadalje komunisti, da je mogoče tisti boj nasprotij, ki žene razvoj do dokončnega stanja, s človeškim naporom pospešiti. Zato si prizadevajo, da nasprotja med družabnimi razredi poostre; da zadobi razredni boj, ki je, žal, poln sovraštva in raz-

dejanja, videz svete vojske za napredek človeštva; da se vse moči, ki se tem sistematičnim nasilnim poskusom upirajo, kot človeškemu rodu sovražne uničijo.

Kaj bi bilo s človekom in družino.

10. Komunizem tudi jemlje človeku svobodo, ki je počelo duhovnega življenja; prav tako jemlje človeški osebi nje dostojanstvo in tisto pravno umerjenost, ki se more z njo upirati slepim nagonom strasti. Ker ni človeška oseba po njegovem nauku nič drugega kakor, da tako rečemo, kolesce v celokupnem stroju, zato komunizem zanikuje poedincem tudi vse naravne pravice in jih prideva občestvu. V odnosih med državljani izpoveda popolno enakost, zato zanikuje vsako oblast in avtoriteto, katera bi izhajala od Boga, tudi avtoriteto staršev; vsa oblast in podrejenost izvira marveč iz družbe kot prvega in edinega vira. Poedincem ne priznavajo komunisti nobene pravice do zemlje in proizvodnih sredstev, zakaj ker le-ta proizvajajo nove dobrine, bi njih posest imela nujno posledico gospostvo enih ljudi nad drugimi. Zato zahtevajo, da se vsaka takšna zasebna lastnina docela zatre, ker je poglavitni vir gospodarske sužnosti.

11. Ker komunizem zanikuje in zavrača vse, kar je v človeškem življenju svetega, je le dosledno, da ima zakon in rodbino za zgolj svetno ustanovo, ki je le tvorba posebnih gospodarskih razmer. Zato zanikuje tudi vse zakonske pravne in pravne vezi, katere bi ne bile odvisne od samovolje poedincev ali družbe, in dosledno tudi nerazvezljivo stalnost zakona. Še posebej po nauku komunizma ni nobene vezi žene z družino in domom. Po načelu popolne osamosvoje od močeve oblasti ženo odtegujejo tako od domačega življenja in skrbi za otroke ter jo pehajo kakor moža v nemirno javno življenje in skupno industrijsko delo, ognjišče in otroke pa prepuščajo družbi v skrb (prim. okrožnico »Casti connubii«, 31. dec. 1930: AAS zv. XXII., str. 567). Staršem odrekajo pravico do vzgoje otrok, češ da pristoji ta pravica le družbi in da se mora zato izvrševati le v njenem imenu in po nje pooblaščenju.

Kaj bi bilo z družbo.

12. Kaj bi bilo s človeško družbo, če bi se osnovala na take materialistične temelje? Bila bi neka skupnost brez druge vezi in oblasti kakor tiste, ki bi izhajala iz gospodarskih odnosov. Edina nje naloga bi bila proizvajati s kolektivnim delom gospodarske dobrine, edini smoter uživati pozemeljske dobrine v nekem »raju«, kjer bi »vsak proizvajal po svojih močeh, prejemal po svojih potrebah«. Opomniti je tudi, da komunizem daje družbi tudi pravico ali pravše neomejeno samovoljo, obvezovati poedince za kolektivno delo ne glede na njih osebno blaginjo, dà, jih proti njih volji tudi prisiliti. V komunistični družbi bi bila pravo in pravost le iz časovnih gospodarskih odnosov, zato po svoji naravi le nekaj pozemeljskega, minljivega in menljivega. Skratka: komunizem hoče uvesti nov red na svetu, novo, višjo kulturno dobo, in sicer kot rezultat zgolj tajnega naravnega razvoja: »človeško družbo, ki je izgnala z zemlje Boga«.

13. Ko bodo vsi dosegli tista duševna svojstva in razpoloženja, ki so potrebna za takšno družbo in bo ta domnevana, umišljena brezrazredna družba končno nastala, tedaj, pravijo, bo sedanja država, ki je sedaj samo za to, da morejo bogati nad proletarce gospodovati, nujno prenehala biti;

dokler pa ne napoči ta blažena doba, tudi komunisti rabijo državo kot najuspešnejše in najsplošnejše sredstvo, da dosežejo svoj namen.

14. Glejte, častiti bratje, to je tisti novi evangelij, tista nova zveličavna blagovest o odrešenju, ki jo brezbožni boljševiški komunizem svetu oznanja, nauk, poln zmot in prevar, v nasprotju z božjim razodetjem in naravnim razumom, ki ruši temelje družbe, razdira družabni red, ki ne pozna ne pravega početka in narave, ne pravega smotra držav, ki zanika pravice, dostojanstvo in svobodo človeške osebe.

Širjenje komunizma.

Slepivi obeti.

15. Toda kako je mogoče, da se tak nauk, ki je znanstveno že davno premagan in ki mu tudi vsakdanje življenjsko izkustvo nasprotuje, tako hitro po vsem svetu širi? To nam bo jasno, če premislimo, da jih je le malo, ki bi zares doumeli, kaj komunisti hočejo in kam težijo, dočim se večina slepo vdaja njih premeteni agitaciji in varljivim obetom. Pravijo namreč, da hočejo samo izboljšati bedni položaj delovnih slojev; da hočejo le popraviti, kar je zagrešil liberalizem; da hočejo doseči pravičnejšo razdelitev dobrin. Širijo torej komunizem pod pretvezo teh teženj, ki so vse same po sebi brez dvoma popolnoma upravičene. Na ta način, zlasti ko še izrabljajo svetovno gospodarsko krizo, dobivajo na svojo stran tudi takšne ljudske sloje, ki načelno zavračajo vsak materializem in vse tiste zločine, ki jih komunisti neredko počenjajo. In ker je kakor v vsaki zmoti tako tudi v komunizmu nekaj resnice, to plat resnice, ki smo jo označili, tako lokavo prikazujejo, da zakrijejo, kadar je to potrebno, tiste mrzke in nečloveške zablode, ki jih ima komunizem v sebi. Tako prevarajo dostikrat tudi nenavadno poštene ljudi in jih tako razvnamejo, da postanejo še sami apostoli komunizma, ki zavajajo zlasti mladino, za take prevare bolj dovzetno, v komunistične zmote. Poleg tega klicarji komunizma umno v svojo korist izrabljajo nasprotja, ki so med različnimi narodi, nesoglasja in prepire glede na razne oblike vladavin, a tudi tisto zmedo, ki se širi na znanstvenem polju, kjer celo o božjem imenu vlada molk; zato se razleza komunizem tudi na univerze in skuša svoje nauke utrditi tudi z dokazi lažne znanosti.

Liberalizem pripravil pot.

16. Da se laglje umeje, kako je komunizmu uspelo, da je sprejelo njegove zmote brez presoje toliko delavcev, je treba še pomniti, da je te delavske množice za komunizem pripravil že gospodarski liberalizem, ki jih je s svojimi nauki in metodami privedel v versko in нравno zanemarjenost. Delo je tako razporejal, da ob nedeljah in praznikih niso mogli izpolnjevati verskih dolžnosti; ni skrbel za to, da bi se zgradile ob tovarnah cerkve in duhovnikom olajšalo dušnopastirsko delo; dà, ne le da ni zabranjeval ustanov laicizma, jih je marveč še sam pospeševal. To so torej žalostni sadovi zmot, ki so jih Naši predniki in ki smo jih Mi sami ponovno napovedovali. Zakaj se torej čudimo, da se delavske množice, odtujene krščanstvu, prepajajo s komunizmom, dà, v komunizmu potaplajo!

Zvita in široka propaganda.

17. Vzrok, da se komunistične zmote tako hitro širijo in se kakor skrivši razlezajo v vse dežele, male in velike, kulturne in nekulturne, tudi v najbolj oddaljene kraje, je tudi tista silna in neslišana propaganda, ka-

kršne morda še ni bilo, kar svet pomni. Ta propaganda izhaja iz enega središča, a se na spreten način prilagojuje razmeram posameznih narodov, deluje s silnimi finančnimi sredstvi, z brezštevilnimi organizacijami, s pogostnimi mednarodnimi kongresi, z množnimi in izurjenimi pomožnimi četami; s časopisi, letaki, kinematografi, teatri, radiom; prodira po šolah in univerzah počasi v vse ljudske sloje, tudi med izobražene, ne da bi se zavedali, kako jim komunistične zmote bolj in bolj zastrupljajo glave in srca.

Zarota molka v tisku.

18. Še druga močna pomoč prihaja komunizmu brez dvoma od velikega dela svetovnega nekatoliškega časopisja, ki o komunizmu po dogovoru molči. Pravimo: po dogovoru, drugače si namreč ni mogoče razložiti, zakaj so ti listi, ki so sicer tako hlastežni tudi po malenkostnih dnevnih novicah, tako molčali o strašnih grozotah, ki so jih komunisti počenjali v Rusiji, v Mehiki, po velikem delu Španije, zakaj tako malo pišejo o tako silni svetovni organizaciji, kakršna je moskovski komunizem. Vsem je znano, da so vzroki tega molka najprej politični oziri, ki, pravijo, da ta molk zahtevajo (ki pa se nikakor ne zde oziri resnične politične modrosti), potem pa nič manj vplivi raznih tajnih sil, ki se že dolgo bore proti krščanski uredbi držav.

Žalostni sadovi.

Rusija in Mehika.

19. Žalostne sadove te silne propagande zremo vsi. Kjerkoli se je posrečilo komunistom utrditi se in zavladati — tu mislimo z očetovskim sočutjem posebno na Rusijo in Mehiko —, tam so se, kakor sami oznanjajo, z vsemi silami prizadevali, da bi docela porušili temelje krščanske religije in kulture in v dušah ljudi, zlasti mladine, vsak spomin nanjo zatrli. Škofo in duhovnike so izgnali, obsodili v prisilno delo, postrelili ali na nečloveški način pomorili; laike, ki so jih sumili, da so branili vero in svetišča, so mučili, preganjali, vlačili po sodiščih in ječah.

Strahote komunizma na Španskem.

20. Tam pa — kakor v Naši preljubljeni Španiji — kjer kužni in sramotni komunizem še ni mogel roditi vseh žalostnih sadov svojih zmot, je vendar, žal, povzročil blazne izbruhe besnosti in počel strašne zločine. Ni porušil le ene ali druge cerkve, enega ali drugega samostana, temveč kjerkoli je mogel, je do tal porušil vse cerkve, vse samostane, vse spomenike krščanske vere, tudi umetnostno in kulturno najznamenitejše. A blazna besnost komunistov ni pomorila le na tisoče škofov in duhovnikov, redovnikov in redovnic, prav posebno redovnikov in redovnic, ki so skrbeli za delavce in uboge, temveč tudi premnogo laikov iz vseh stanov in jih še sedaj na kupe mori, ker izpovedajo krščansko vero ali so nasprotni brezbožnemu komunizmu. Te grozne poboje in pomore vrše komunisti s takšnim sovraštvom, s tako strašnim barbarstvom, da bi se dandanes ne zdelo mogoče. Kdo, ako je še pameten, bodisi zasebnik ali resnoben državnik, kdo, pravimo, se ne bi zgrozil, če pomisli, da se utegne to, kar se sedaj godi v Španiji, zgoditi tudi po drugih kulturnih deželah!

Naravni sadovi sistema.

21. Nikar pa trditi, da bi bile te okrutnosti tiste vrste, kakor se po neki nuji dogajajo ob vseh prevratih, izbruhi posameznih razjarjenih ljudi.

Nikakor ne! To so marveč naravne posledice komunističnih nauk, ki ne poznajo nobenih brzd. Neke brzde, neke vezi so potrebne ljudem, po edincem in družbi, zato so tudi barbarski narodi priznavali naravni zakon, zapisan od Boga vsakemu človeku v dušo. Stari narodi, katerim je bilo izpolnjevanje tega zakona kakor nekak svet običaj, so se dvignili do veličine, ki še sedaj očaruje, bolj kakor je prav, nekatere površne raziskovalce človeške zgodovine. Če se pa iztrga iz duš celo božja ideja, tedaj ljudje nujno podivjajo in posirove.

Boj vsemu, kar je božjega.

22. In vprav to je, kar se sedaj godi pred našimi očmi. Prvič, odkar ljudje pomnijo, gledamo skrbno začet in dobro premišljen upor proti vsemu, »kar se imenuje Bog« (2 Tes 2, 4). Zakaj komunizem nasprotuje po svoji naravi vsaki religiji, ki jo ima za »uspavajoč opij za proletarce«, češ da nje nauki in zapovedi kažejo na večno življenje po smrti in tako odvrčajo ljudi od nebes, ki jih morajo doseči na zemlji.

Terorizem.

23. Toda ni mogoče naravnega zakona in njegovega početnika Boga brez kazni zaničevati, zato komunizem ni mogel in tudi nikdar ne bo mogel doseči svojih namenov, niti ne na gospodarskem polju. Ne zanikujemo, da je komunistično prizadevanje v Rusiji nemalo pomoglo zdramiti ljudi in njih ustanove iz tiste stoletne trpnosti in otopelosti in da je z vsemi mogočimi sredstvi in na vse, tudi neprave načine, doseglo neke uspehe za izboljšanje pozemeljskega življenja, toda vemo, tudi od zanesljivih prič prav iz zadnjega časa, da komunisti dejansko niti v teh rečeh niso dosegli, kar so vse obetali. Poleg tega je pa komunizem s kruto in teroristično vlado naložil brezštevilnim državljanom suženjski jarem. Opomniti je, da je tudi v gospodarstvu potrebna neka morala, ki se mora po njej v vesti ravnati, kdor prevzame v njem kako upravno mesto, a te komunizem, ki je izšel iz materializma, ne more dati. Zato mu ne preostaja nič drugega kakor tisti strašni zločinski terorizem, kakršnega sedaj vidimo v Rusiji, kjer se stari tovariši v zarotah in bojih med seboj koljejo, toda tu zločinski terorizem ne bo mogel preprečiti socialnega razkroja, kakor bo mogel še manj popraviti razkroj nravi.

Očetovska beseda tlačenim narodom v Rusiji.

24. S tem nikakor nočemo narodov sovjetske Rusije kar na sploh obsoditi, ki jih nasprotno z živo očetovsko ljubeznijo ljubimo. Vemo, kako mnogi med njimi ječe pod krivičnim in suženjskim gospostvom ljudi, ki so jim po večini prave koristi narodov tuje; vemo, da so mnogo drugih prevarali le varljivi upi. Obsojamo le sistem, njegove početnike in podpornike, ki se jim je zdela Rusija najbolj primerno polje, da vsejejo nanje že davno pripravljeno setev svojih nauk in jo odtod razsejejo po vsem svetu.

III.

Nasprotni svetli nauki Cerkve.

25. Ko smo osvetlili zmote brezbožnih boljševikov in njih delo, polno prevar in nasilja, je čas, častiti bratje, da postavimo njim nasproti pravi nauk o človeški družbi in državi, ki je kakor veste, tisti, ki ga nas uči naravni razum in božje razodetje po Cerkvi, učiteljici narodov.

Najvišja resničnost Bog.

26. Predvsem je pomniti, da je nad vsemi drugimi rečmi ediniti in najvišji duh, namreč Bog, stvarnik vsega, kar je, in najmodrejši in najpravičnejši sodnik vseh ljudi. To najvišje bitje, ki je Bog, je najpopolnejša sodba in obsodba predrznih in lažnih komunističnih zmot. Ni namreč zato Bog, ker ljudje vanj verujejo, ampak ker je, zato vanj verujejo in ga molijo vsi, ki trdovratno ne zapirajo oči — luči resnice.

Človek in družina po nauku pameti in razodetja.

27. Kaj učita katoliška vera in naravni razum posebej o človeku, to smo načelno razložili v okrožnici o krščanski vzgoji mladine (okrožnica »Divini illius Magistri«, 31. dec. 1929: AAS zv. XXII, 1930, str. 49—86). Človek ima duhovno in neumrljivo dušo; je oseba, obdarjena od Stvarnika s čudovitimi darovi telesa in duše; je svet v malem, »mikrokosmos«, kakor so dejali stari misleci, ker silno presega vse vesoljstvo brez duše. Najvišji smoter mu je Bog, ne samo v tem, smrtnem, temveč tudi v večnem življenju. Ker je po posvečujoči milosti božji povišan do dostojanstva božjih otrok, je združen v mističnem telesu Jezusa Kristusa z božjim kraljestvom. Radi tega mu daje Bog mnoge in raznotere darove: pravico do življenja in telesne celosti; pravico do reči, ki so mu potrebne za življenje; pravico, da teži prav po zadnjem smotru, ki ga mu je Bog postavil; pravico do združevanja, pravico zasebne lastnine in rabe lastnine.

28. Dalje: kakor zakon, tako je tudi raba zakona po božji naredbi; prav tako osnove ter poglobitve dolžnosti in pravice družinskega življenja ne izhajajo iz človeške samovolje, ne iz gospodarskih razmer, ampak od Boga stvarnika vseh stvari. Vse to smo že zadosti razložili v okrožnici o krščanskem zakonu (okrožnica »Casti connubii«, 31. dec. 1930: AAS zv. XXII, str. 539—592) in tudi v že omenjeni okrožnici o krščanski vzgoji mladine.

Kaj je družba.

Medsebojne pravice in dolžnosti človeka in družbe.

29. A Bog je določil človeka tudi za svetno družbo, kakor jo res zahteva njegova narava sama. Družba je namreč po Stvarnikovi volji naravna pomoč, da more človek doseči svoj cilj; ni človek radi družbe, ampak družba radi človeka. Seveda tega ni umeti v zmislu liberalnega individualizma. Liberalizem hoče, naj država služi zgolj poedincem in njih tudi neupravičenim zahtevam; pravi zmisel pa je, naj bi bila dana po organski zvezi z družbo in državo vsem možnost, da z vzajemnim delovanjem ustvarjajo svojo pravo pozemeljsko srečo; potem, da jim družba omogoči razvoj tistih naravnih individualnih in socialnih sposobnosti, ki njih tvorbe presegajo časovne koristi posameznikov in jih tudi posamezniki vsak zase uresničiti ne morejo, ki marveč odsvitajo v družbi božjo popolnost. A tudi to služi končno človeku, ki se po teh prilikah božje popolnosti dviga k Stvarniku in mu daje hvalo in čast. Le človek ima namreč um in npravno svobodno voljo, ne družba.

30. Kakor se pa človek ne more odtegniti tistim dolžnostim, ki je z njimi po božji volji zavezan družbi in imajo zato predstavniki avtoritete pravico prisiliti ga, da izpolnjuje svojo dolžnost, če se nezakonito brani, prav tako pa tudi družba ne more vzeti človeku pravic, ki mu jih je dal

Stvarnik Bog (važnejše smo že na kratko omenili), tudi mu ne sme onemogočati njih rabe. Tako je v soglasju v naravnim razumom in njega zahtevami, da vse pozemelske dobrine služijo človeku, po njem pa se nanašajo na Stvarnika. S tem se popolnoma ujema, kar je zapisal o načinu krščanskega zveličavanja apostol narodov Korinčanom: »Vse je vaše, vi pa Kristusovi, Kristus pa božji« (1 Kor 3, 23). Ko komunistični nauk človeško osebo ponižuje in nje razmerje do družbe hladno prevrača, jo naravni razum in božje razodetje čudovito povišujeta.

Gospodarsko-socialni red.

31. Vodilna načela za gospodarsko-družabni red so razložena v socialni okrožnici Leona XIII. o delavskem vprašanju (okrožn. »Rerum novarum«, 15. maja 1890; Acta Leonis XIII, zv. IV., str. 177—209), in v Naši okrožnici o obnovi socialnega reda (okrožn. »Quadragesimo anno«, 15. maja 1931; AAS zv. XXIII, 1931, str. 177—228) primerjena na zahteve našega časa. V tej okrožnici smo ponovno poudarili tradicionalni nauk Cerkve o individualnem in socialnem značaju zasebne lastnine in natančneje določili pravice in dostojanstvo dela, razmerje medsebojne opore in pomoči, ki mora biti med tistimi, ki dajo kapital, in tistimi, ki delajo, in plačo, ki gre po pravici delavcu zase in za družino.

32. V isti okrožnici smo tudi pokazali, da sodobnega sveta iz žalostnega stanja, ki ga je vanje pahnil breznravni liberalizem, ne bo rešil ne razredni boj in terorizem, ne avtokratična zloraba državne oblasti, ampak le to, če bosta gospodarski in družabni red prešinila socialna pravičnost in krščanska ljubezen. Pokazali smo, kako je mogoče doseči pravo blaginjo po pravih načelih zdravega korporativizma, ki spoštuje razne stopnje socialne oblasti; kako naj se vse korporacije zložno med seboj združijo in skupno teže za občo blaginjo; in da je najbolj svojska in poglavitna naloga javne oblasti vprav ta, da po svoji moči pospešuje takšno medsebojno združevanje in sporazumevanje državljanov.

Socialna hierarhija in pravice države.

33. Da se po vzajemnem sodelovanju vseh dosežeta socialni red in mir, zato daje katoliški nauk predstavnikom socialne oblasti takšno dostojanstvo in avtoriteto, kakršna sta potrebna, da morejo budno in skrbljivo čuvati božje in človeške pravice, ki jih sveto pismo in sveti očetje tako poudarjajo. Tu je treba spomniti, da se grdo motijo tisti, ki trdijo, da imajo v državi vsi državljani enake pravice in ni v njej nekih stopenj oblasti in neke hierarhije tistih, ki imajo oblast. Dosti je, če opozorimo glede tega na okrožnice Našega prednika b. s. Leona XIII., ki smo jih že omenili, zlasti na tisti, ki govorita o oblasti svetnih vladarjev (okrožnica »Diuturnum illud«, 20. jun. 1881; Acta Leonis XIII zv. I, str. 210—222) pa o uredbi krščanske države (okrožnica »Immortale Dei«, 1. nov. 1885; Acta Leonis XIII zv. II, str. 146—168). V okrožnicah najdejo katoličani jasno razložena načela naravnega razuma in vere, ki jih morejo očuvati zapeljivih in nevarnih zmot komunizma. Komunistični nazori, ki jemljejo človeku naravne pravice in ga zaslužnjujejo, ki zanikujejo prvi in najvišji vir države in nje oblasti, ki na neslišen način prepuščajo javno oblast za skupno počenje zločinov, kar najodločneje nasprotujejo naravni etiki in Stvarnikovi volji. Kakor je državljan kot človek od Boga, tako tudi država; Bog je določil njiju medsebojne odnose; zato se ne morejo ne državljani ne država oprostiti tistih dolžnosti, ki jih imajo med seboj, niti ne zanikati

ali prikrajšati drug drugega pravic. Bog sam je torej določil in uredil poglobitve odnose med državljani in državo, zato je brez dvoma le nezakonita in krivična samolastna prisvojitve, uzurpacija, če postavljajo komunisti na mesto božjega zakona resnice in pravice strankarske politične sklepe in ukrepe, polne sovraštva in človeške samovolje.

Lepota teh nauk Cerkve.

34. Ko oznanja Cerkev ta svetli nauk, nima drugega namena kakor uresničiti tisto srečno blagovest, ki jo je oznanjal angelski spev nad betlehemske votline: »Slava Bogu in mir ljudem« (prim. Lk 2, 14), pridobiti torej pravi mir in resnično srečo, kolikor sta kot priprava na blaženo večnost možna tudi na zemlji, seveda ljudem blage volje. Ta nauk je prav tako oddaljen od pogubnih zmot kakor od pretiranih načrtov in nakan političnih strank, družni marveč v teoriji in praksi v lepem soglasju resnico in pravico. Cerkev spravlja v skladje medsebojne dolžnosti in pravice, svobodo z avtoriteto, dostojanstvo posameznika z dostojanstvom države, človeško osebnost državljanov in predstojnikom dolžno pokorščino s službo tistih, ki so predstavniki božje oblasti; prav tako urejeno ljubezen do sebe, rodbine in domovine z ljubeznijo do drugih družin in drugih narodov, osnovano na ljubezni do Boga, Očeta vseh, ki iz njega vse izhaja in ki morajo po njem kot svojem zadnjem smotru vsi težiti. Ta nauk ne trga upravičene skrbi za časne dobrine od delavne skrbi za večne dobrine. Podreja pač minljive dobrine neminljivim po besedi svojega božjega Ustanovitelja: »Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo se vam bo navrglo« (Mt 6, 33), a ni nikakor v nemaren za človeške reči, ne nasproten svetnemu napredku in časnim udobnostim, ki jih marveč po pameti, kar najbolj dejavno more, podpira in pospešuje. Cerkev ni sicer nikoli podala takega podrobno izdelanega tehničnega načrta za gospodarsko-socialno delo, ker to ni njena naloga, podala pa je poglobitve obrise in smernice, ki jih je kajpada mogoče uporabiti na razne načine, primerjene s časom, krajem in narodom, ki pa vendar kažejo varno pot, po kateri morejo države priti v kulturnejšo in srečnejšo dobo.

35. Veliko modrost in koristnost tega nauka priznavajo vsi, ki ga zares poznajo. Po pravici zatrjujejo odlični in vešč državniki, ki so proučili razne socialne sisteme, da niso našli nič modrejšega, kakor so načela, razložena v okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«. A tudi v nekatoliških, da, nekrščanskih deželah priznavajo mnogi, kako so socialni nauki Cerkve koristni človeški družbi. Tako je komaj dobro pred enim mesecem odlični politik z Daljnega vzhoda, nekristjan, odkrito izpovedal, da Cerkev s svojim naukom o miru in krščanskem bratstvu neizrečeno veliko pomaga, da se utrdi in goji dejaven mir v narodih. Celo komunisti, če le niso še docela izkvarjeni — kakor vemo iz zanesljivih poročil, ki prihajajo z vseh strani k temu središču krščanstva — priznavaajo, če se jim razloži socialni nauk Cerkve, da je ta nauk silno vzvišen nad nauki njih voditeljev in učiteljev. Le tisti, ki so zaslepljeni od strasti in sovraštva, zapirajo oči resnici in jo trdovratno pobijajo.

Ali se res Cerkev sama ni ravnala po teh naukih?

36. Toda sovražniki Cerkve, četudi priznavajo modrost njenih nauk, opočitajo, da se sama ni ravnala po teh naukih, zato iščejo drugih potov. Kako je ta očitek neosnovan in krivičen, dokazuje vsa zgodovina

krščanstva. Da omenimo le to in ono, je krščanstvo prvo na tako določen in popoln način, kakršen je bil prejšnjim dobam nepoznan, proglasilo pravo bratstvo vseh ljudi kateregakoli rodu ali stanu, kar je nedvomno mogočno sodelovalo, da se je odpravilo suženjstvo in sicer ne po krvavih uporih, ampak po notranji moči tega nauka, ki je po njem rimska patričinja svojo sužnjo objela kot sestro.

Krščanstvo, ki nas uči, da molimo božjega Sinu, ki je iz ljubezni do ljudi postal človek, tesarjev sin in tesar (prim. Mt 13, 55; Mr 6, 3), je dalo prav s tem človeškemu delu pravo čast, tistemu delu, ki je bilo tedaj tako prezirano, da je celo Ciceron, sicer pameten in dosti pravičen, prevzel splošno mnenje svoje dobe in zapisal besede, ki bi se jih dandanes vsak sociolog sramoval: »Vsi rokodelci se bavijo z nečastnimi opravili, saj v delavnici ne more biti nič plemenitega« (De offic. I. c. 42).

37. Oprta na ta načela je Cerkev prenovila človeško družbo; po nje vplivu so nastala čudovita dela ljubezni, potem mogočne korporacije rokodelcev vsake vrste, ki so jih sicer pristaši liberalizma v prejšnjem stoletju kot srednjeveška zasmehovali, ki pa dandanes vzbujajo občudovanje in jih že v več deželah skušajo na sodoben način oživiti. In ko so drugačne struje ovirale nje zveličavno delo in slabile nje moč, ni Cerkev nikdar nehala svariti pred zmotami. Naj samo spomnimo, s kakšno neustrašenostjo in vztrajnostjo se je Naš prednik b. s. Leon XIII. boril za asociacijsko pravico delavstva, ki jim jo je gospodarski liberalizem v najmogočnejših državah, čim se je okrepil, skušal vzeti. Ta moč krščanskih nauk je tudi v naši dobi brez dvoma večja, kakor se pa nekaterim zdi, zakaj ideje gospodujejo nad dejstvi, dasi ne morejo vsi tega zlahka presoditi in premeriti.

38. Po vsej resnici se more reči, da Cerkev kakor nje božji Ustanovitelj hodi skozi svojo dobo »delež dobrote« (prim. Apd 10, 38). Ne socializem ne komunizem se ne bi tako širila, ko bi ne bili tisti, ki vladajo narodom, prezirali nauk in materinskih opominov Cerkve. Toda oprijeli so se načel liberalizma in tako zvanega laicizma in so po teh varljivih načelih urejali države. Na prvi pogled se je sicer zdelo, da so izvršili nekaj velikega, toda kmalu so videli, da se vse, kar so ustvarili, polagoma ruši, kakor se mora sploh vse zrušiti, kar ne sloni na edinem vogelnem kamenu, ki je Kristus.

IV.

Pomočki in sredstva.

Potreba pomoči.

39. To je, častiti bratje, nauk Cerkve, ki more edina kakor v drugih rečeh tako tudi v socialnih dati pravo spoznanje in nas obvarovati komunističnega mišljenja. Toda treba je, da se nauk prevede v življenje po tistih besedah apostola Jakoba (1, 22): »Bodite pa vršitelji besede in ne le poslušavci, ki bi sami sebe varali!« Zato se je treba z vsemi močmi prizadevati, da se porabijo vsi primerni pomočki, ki se je mogoče z njimi kar najbolj upreti grozečemu razkroju človeške družbe. Trdno zaupamo, da bo vnema, ki se z njo otroci teme noč in dan trudijo za širjenje zmot brezbožnega materializma, vzdramila tudi otroke luči na podobno, dà, še večjo vnemo za božjo čast.

40. Kaj je torej treba storiti, katere pomočke rabiti za obrambo Kristusa in krščanske kulture proti temu nevarnemu sovražniku? Kakor oče s svojimi otroki v domači hiši tako bi se radi Mi z vami zaupno pogovorili o dolžnostih, ki jih nalaga vsem sinovom Cerkve velika nevarnost naših dni; radi bi pa te očetovske opomine dali tudi tistim, ki so očetovo hišo zapustili.

Obnova krščanskega življenja.

Osnovni pomoček.

41. Kakor je bil v vseh burnih časih Cerkve, tako je tudi sedaj poglaviti pomoček in podlaga za vse druge pomočke resnična obnova zasebnega in javnega življenja po evangelijskih načelih v vseh tistih, ki smatrajo za čast, da so v Kristusovi čredi, da bodo resnično sol zemlje, ki naj obvaruje vso človeško družbo нравne izkvarjenosti.

42. Z veliko hvaležnostjo do Očeta luči, ki je od njega »vsak dober dar in vsako popolno darilo« (Jak 1, 17), gledamo vsepovsod tolažilna znamenja takšne duhovne obnove, ne samo v tistih izbranih dušah, ki so se v zadnjih letih dvignile na vrhunec svetosti, in tolikerih, vedno bolj množnih, drugih, ki velikodušno hite k istemu svetlemu cilju, temveč v vseh družabnih, tudi najbolj izobraženih krogih, kjer se vedno bolj oživlja resnična življenjska pobožnost, kakor smo rekli že v Motu proprio »In multis solaciis« 28. oktobra 1936, o priliki, ko smo preuredili papeško akademijo znanosti (AAS zv. XXVIII, 1936, str. 421—424).

43. Vendar moramo reči, da bo treba še mnogo mnogo dela za to duhovno obnovo. Tudi po katoliških deželah je le preveč takih, ki so katoličani samo po imenu; le preveč drugih, ki sicer izpovedajo vero in tudi bolj ali manj verno izpolnjujejo, kar je najbolj potrebno, a jim ni mar, da bi krščansko vero globlje doumeli, da bi si skušali pridobiti globoko notranje prepričanje, in še manj, da bi se v njih z vnanjim videzom skladala notranja lepota prave in čiste vesti, ki motri in vrši vse dolžnosti pod božjim vidikom. Saj vemo, kako je bil božjemu Zveličarju zoprni tisti prazni vnanji videz, njemu, ki je hotel, naj bi vsi molili Očeta »v duhu in resnici« (Jan 4, 23). Kdor ne živi zares po veri, ki jo izpoveda, se dandanes, ko vihar preganjanja tako divjá, ne bo mogel dalje upirati, temveč ga bo grozeče valovje potegnilo s seboj in bo tako pogubil sebe in predal sramotanju tudi krščansko ime.

Nenavezanost na svetne dobrine.

44. Tu moramo, častiti bratje, prav posebej poudariti dva Gospodova nauka, ki imata posebno zvezo z dejanskim položajem človeškega rodu: nenavezanost na zemeljske dobrine in krščansko ljubezen. »Blagor ubogim v duhu«, to so bile prve Gospodove besede v govoru na gori (Mt 5, 3). In ta nauk je bolj ko kdaj potreben dandanes v tej materialistični dobi, ki je tako hlastežna po pozemeljskih dobrinah in ugodjih. Vsi kristjani, bogati ali ubogi, morajo imeti pogled vedno uprt v nebesa, pomneč, da »nimamo tukaj stalnega mesta, marveč iščemo prihodnjega« (Hebr 13, 14). Bogatim ne smejo biti pozemeljske reči vsa sreča, niti ne smejo nanje obračati svojih najboljših moči, ampak se morajo smatrati kot oskrbnike, ki se zavedajo, da bodo morali najvišjemu Gospodu dati račun, in rabiti pozemeljske dobrine kot dragocena sredstva, ki jih jim daje Bog, da morejo delati dobro; tudi naj ne opuščajo dajati ubogim, kar jim preostaja po evangelijski zapovedi (prim. Lk 11, 41); če ne, se bo nad njimi in nad

njih bogastvom uresničila ostra sodba apostola Jakoba: »Nujte zdaj, bogatini, razjokajte se in tarnajte nad stiskami, ki pridejo na vas. Vaše bogastvo je preperelo in vaša oblačila od moljev razjedena. Vaše zlato in srebro je zarjavelo in njuna rja bo pričala zoper vas in razjedla vaše meso kakor ogenj. Nabrali ste si zakladov jeze za zadnje dni...« (Jak 5, 1—3).

45. Toda tudi ubožnejši, ko se prizadevajo po zakonih ljubezni in pravičnosti, da bi si oskrbeli, kar jim je potrebno, in tudi da bi si izboljšali svoj položaj, morajo vendar vedno ostati »ubogi v duhu« (Mt 5, 3) in bolj ceniti duhovne dobrine kakor pa pozemeljske dobrine in ugodnosti. Spominjajo naj se tudi, da se ne bo nikdar posrečilo pregnati s sveta vso bedo, vse boli in bolezni, ki so jim podvrženi tudi tisti, ki so na videz najbolj srečni. Zato je vsem potrebna potrpežljivost, tista krščanska potrpežljivost, ki dviga srca, zaupajoč v božje obljube večne sreče. »Potrpite torej, bratje, — vam pravimo s sv. Jakobom — do prihoda Gospodovega. Glejte, polje-delec pričakuje dragocenega sadu zemlje in voljno potrpi, dokler ne prejme zgodnjega in poznega dežja. Potrpite tudi vi, okrepite svoja srca, kajti Gospodov prihod je blizu« (Jak 5, 7—8). Le tako se bo izpolnila tolažbe polna Gospodova obljuba: »Blagor ubogim!« Ni pa ta tolažba in obljuba prazna, kakor so prazni obeti komunistov, ampak je beseda življenja, ki ima v sebi najvišjo resničnost in ki se izpolnjuje tu na zemlji in kdaj v večnosti. In zares, koliko ubogih vprav v teh besedah in v pričakovanju božjega kraljestva, ki je po evangelijskih besedah njih dediščina — »blagor ubogim, zakaj božje kraljestvo je vaše« (Lk 6, 20) — najde srečo, ki je toliko bogatih, utrujenih v svojem bogastvu in vendar vedno željnih, kako bi ga še pomnožili, najti ne more.

K r š č a n s k a l j u b e z e n.

46. Še bolj važna kot pomoček proti zlu, ki o njem razpravljamo, je zapoved ljubezni, ki meri izrečno na to, da se zlo tudi res odpravi. Mislimo na tisto krščansko ljubezen, »potrpljivo in dobrotljivo« (1 Kor 13, 4), ki se ogiblje vsakega videza druge ponižujočega pokroviteljstva in vsakega razkazovanja; tisto ljubezen, ki je že v početkih krščanstva pridobila za Kristusa najbolj uboge med ubogimi, namreč sužnje. V tem pogledu se iskreno zahvaljujemo vsem tistim, ki so se posvetili dobrodelnosti ter po konferencah sv. Vincencija Pavelskega ali pa po modernih organizacijah socialne pomoči vrše dela telesnega in duhovnega usmiljenja. Čim bolj bodo delavci in ubogi sami na sebi in v svoj prid izkusili dejavno ljubezen, zajeto iz Kristusovega Srca, tem bolj bodo med njimi ginili predsodki, da bi bilo krščanstvo izgubilo svojo moč ali da bi bila Cerkev s tistimi, ki izkoriščajo njih delo.

47. Toda če gledamo na eni strani neizmerno množico ubogih, ki so radi raznih, od njih neodvisnih vzrokov v skrajni bedi, na drugi strani pa toliko drugih, ki se brez mere zabavajo in trošijo ogromne vsote za popolnoma nepotrebne reči, ne moremo, da ne bi z bolestjo izpovedali, da mnogi niti ne izpolnjujejo zares zapovedi pravičnosti, niti zares ne razumejo, kaj zahteva krščanska ljubezen v vsakdanjem življenju.

Zato želimo, častiti bratje, da bi se z besedo in tiskom bolj in bolj pojasnjevala ta božja zapoved, to dragoceno znamenje, ki ga je zapustil Kristus, da bi se po njem spoznavali njegovi pravi učenci, ta zapoved, ki nas uči gledati v trpečih Kristusa samega in nam nalaга, da ljubimo vse

ljudi kot brate, kakor je Kristus ljubil nas, to je, da zanje žrtvujemo, kar imamo in, če treba, damo zanje tudi življenje. Naj bi vsi in pogosto pre-mišljevali tiste besede, tako tolažilne, a obenem tudi tako strašne, besede zadnje odločitve, ki jih bo izgovoril najvišji Sodnik na dan poslednje sodbe: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta . . . zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti . . . Resnično, povem vam, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25, 34—40). In nasprotno: »Proč izpred mene, prekleti, v večni ogenj, zakaj lačen sem bil in mi niste dali jesti, žejen sem bil in mi niste dali piti . . . Resnično, povem vam, česar niste storili kateremu izmed teh najmanjših, tudi meni niste storili« (Mt 25, 41—45).

48. Da si torej zagotovimo večno življenje in da bomo mogli dejavno pomagati ubogim, se je treba vrniti k bolj skromnemu življenju, odpo-vedati se zabavam, ki jih tako obilno, tudi sramotnih in pregrešnih, po-nuja svet, in pozabiti nase iz ljubezni do bližnjega. Ta »nova zapoved« krščanske ljubezni, kakor jo je imenoval Jezus (Jan 13, 34), ima v sebi neko ljudi prerajajočo moč. Nje zvesto izpolnjevanje bo dalo srcem no-tranji mir, ki ga svet ne pozna, in bo dejavno pomoglo v težavah, ki stiskajo svet.

Dolžnosti stroge pravičnosti.

49. A ljubezen ne bo nikdar prava ljubezen, če ne bo vedno upo-števala pravičnosti. Apostol uči: »Kdor bližnjega ljubi, je postavo izpolnil« in navaja tudi razlog: »zakaj to: ne prešuštvuj, ne ubijaj, ne kradi . . . in če je kaka druga zapoved, je obseženo v tej besedi: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« (Rim 13, 8—9). Če se torej po Pavlovem nauku vse zapovedi, tudi tiste, ki jih nalaga stroga pravičnost, kakor »ne ubijaj«, »ne kradi«, navajajo na eno zapoved prave ljubezni, torej ljubezen, ki ne daje delavcu plače, ni ljubezen, ampak prazna beseda in le lažen videz ljubezni. Nikakor ne gre, da bi delavec moral sprejemati kot miloščino, kar mu pristoji po pravici, tudi se ni mogoče z malo miloščino iznebiti dolžnosti pravičnosti. Ljubezen in pravičnost nalagata dolžnosti, neredko glede iste reči, a pod različnim vidikom, in delavci so glede teh dolžnosti, ki jih imajo drugi do njih, radi svoje časti po pravici zelo občutljivi.

50. Zato prav posebej pozivljemo vas, krščanski gospodarji in tovar-narji, ki je vaša služba dostikrat tako težka, ker ste tako rekoč podedovali tiste zmote krivičnega gospodarskega sistema, ki so tako pogubno vpli-vale na toliko rodov: mislite na svoje dolžnosti, ki boste morali zanje dajati odgovor! Žalostno je, a resnično, da je ravnanje nekaterih katoli-čanov nemalo vzrok, da se je delavstvo tako odtujilo krščanstvu. Niso namreč hoteli prav razumeti, da krščanska ljubezen zahteva tudi priznanje nekaterih pravic, ki delavcem gredo in ki je Cerkev odkrito in zadostno izjavila, da jih jim je treba priznati. Kako naj na primer presojam o ravn-anja tistih, ki so dosegli, da se po njih patronatskih cerkvah okrožnica »Quadragesimo anno« ni čitala? Ali kaj naj sodimo o tistih tovarnarjih, ki so vse doslej nasprotovali ureditvi delavskih razmer, kakor smo jo Mi sami priporočili? Ali ni žalostno, da so nekateri lastninsko pravico v to zlorabili, da so goljufavali delavce za njih plače in socialne pravice?

Socialna pravičnost.

51. Toda poleg tako zvane menjalne pravičnosti je treba gojiti še socialno pravičnost, ki tudi nalaga dolžnosti, katerim se ne morejo od-

tegniti ne gospodarji ne delavci. In vprav socialni pravičnosti je svojsko, da zahteva od posameznikov vse to, kar je potrebno za občo blaginjo. Kakor pa pri živem organizmu ni za celoto zadostno poskrbljeno, če se ne da posameznim udom, kar potrebujejo, da morejo vršiti svoja posebna opravila, tako tudi v družbi ni mogoče prav poskrbeti za občo socialno blaginjo, če se ne daje posameznim članom, to je ljudem, ki jim je svojsko dostojanstvo oseb, vse tisto, brez česar ne morejo vršiti vsak svoje socialne naloge. Če se bo zadostilo tudi socialni pravičnosti, bo sad živahen razvoj vsega gospodarskega življenja v miru in redu, kar bo obenem znamenje, da je socialni organizem zdrav, kakor se zdravi človeškega telesa spozna po nemotenem in obenem polnem ter uspešnem delovanju vsega organizma.

52. Ni mogoče reči, da bi bilo socialni pravičnosti zadoščeno, ako delavci nimajo zagotovljene zadostne plače, da bi mogli primerno preživiti sebe in družino; če se jim ne omogoči, da si pridobe vsaj skromno imetje in se tako prepreči tisti čir splošnega uboštva, ki se vsebolj širi; če se ne poskrbi zanje z javnim ali zasebnim zavarovanjem za starost, bolezen in brezposelnost. Z eno besedo, da ponovimo, kar smo dejali že v okrožnici »Quadragesimo anno«: »Le tedaj bo socialno gospodarstvo zares uresničeno in dosegalo svoje smotre, če bodo vsi posamič in skupaj dobivali vse tiste dobrine, ki jih morejo dajati narava s svojim bogastvom in s svojimi pomočki, tehnika in socialno urejeno gospodarstvo. Teh dobrin mora biti toliko, kolikor jih je treba, da je mogoče zadovoljiti potrebe in poštene zahteve udobnosti in tudi dvigniti ljudi na tisto srečno življenjsko kulturno stopnjo, ki ne samo da ni v nasprotju s krepostjo, marveč ji je močno v prid.« (Okrožnica »Quadragesimo anno«, 15. maja 1931: AAS. zv. XXIII, 1931, str. 202.)

53. Če pa posamezniki ne morejo izpolnjevati zapovedi pravičnosti glede plač, kar se vedno pogostejše dogaja, razen če se vsi med seboj dogovore in ustanove združbe, ki z njimi preprečijo delavskim pravicam tako pogubno konkurenco, tedaj je dolžnost gospodarjev in delodajavcev, da goje in pospešujejo takšne potrebne ustanove, ki jim omogočujejo redno izpolnjevanje dolžnosti pravičnosti. A tudi delavci naj imajo pred očmi dolžnosti ljubezni in pravičnosti in naj bodo prepričani, da bo na ta način brez dvoma tudi zanje bolje poskrbljeno.

54. Ako torej motrimo celokupnost gospodarskega življenja, nam bo jasno, kakor smo omenili že v okrožnici »Quadragesimo anno«, da bo mogoče v gospodarsko-družabnih odnosih uveljaviti vzajemno sodelovanje pravičnosti in ljubezni le tedaj, če združene strokovne in medstrokovne organizacije, osnovane na trdnih krščanskih temeljih, ustanove krajevnim in časovnim razmeram primerne tako zvane korporacije.

Študij in širjenje socialnega nauka Cerkve.

55. Da se da tej socialni akciji večja dejavnost, je zelo potrebno pospeševati študij socialnih problemov v luči cerkvenega nauka in te nauke pod vodstvom avtoritete, od Boga ustanovljene v katoliški Cerkvi, kar moči širiti. Ako delo nekaterih katoličanov na gospodarsko-socialnem polju ni bilo vedno vse hvale vredno, je bil vzrok prav ta, da niso dosti proučili in premislili naukov papežev o teh rečeh. Žato je tudi potrebno, da se v vseh družabnih krogih vedno bolj pospešuje socialna izobrazba,

primerna kajpada razni stopnji umske izobrazbe, in da se socialni nauki Cerkve tudi med delavske sloje bolj in bolj širijo. Naj varna luč katoliških naukov razsvetli duhove in nagne volje vseh, da jim bodo ti nauki pravec življenja in da bodo vestno izpolnjevali socialne dolžnosti. Tako se bodo upirali tisti neskladnosti in neenotnosti v krščanskem življenju, ki smo ju že v raznih prilikah obžalovali, ko nekateri na videz zvesto izpolnjujejo svoje verske dolžnosti, a kadar gre za delo, za industrijo, za stroko, za trgovino, za javno službo, z nekim žalostnim dvojstvom vesti ravna jo le preveč neskladno s tako jasnimi načeli pravičnosti in krščanske ljubezni ter tako dajejo težko pohujšanje slabotnim, hudobnim pa lahko pretvezo, da širijo nezaupanje do Cerkve.

56. Veliko pomoč za to obnovo krščanskih nravi mora dati katoliški tisk, ki naj najprej z raznoterim zanimivim čtivom ljudi privabi, jim potem vedno bolj pojasnjuje socialni nauk Cerkve, odkriva natančno in obširno nakane nasprotnikov, podaja proti njim orožje, ki se je drugod najbolj izkazalo; predlaga, kako bi bilo mogoče preprečiti slepivo agitacijo komunistov, ki so z njo premamili že mnogo ljudi tudi dobre vere.

Samoobramba zoper nakane komunizma.

57. Dasi smo to že v nagovoru 12. maja preteklega leta zelo poudarili, vendar se Nam zdi, častiti bratje, da moramo ponovno na to opozoriti. Komunizem se je predstavljal izpočetka tak, kakršen v resnici je, namreč skrajno zločest. Ko je pa spoznal, da se mu ljudje odtujujejo, je izpremenil taktiko in si prizadeva množice pridobiti z raznovrstnimi prevarami ter skriva svoje zle namene za ideje, ki so same na sebi prave in lepe. Tako na primer, ko so voditelji komunizma opazili, da vse hrepeni po miru, so se začeli delati za najbolj vnete zagovornike splošnega svetovnega miru, obenem pa hujskajo množice na razredni boj, ki je kriv toliko prelite krvi, in ker čutijo, da mir ni zagotovljen, se silno oborožujejo. Prav tako snujejo organizacije in periodične liste pod raznimi imeni, ki nič ne spominjajo na komunizem, imajo pa samo ta namen, širiti z njimi komunistične zmote med ljudi, med katere bi jih na drugi način ne mogli širiti. Da, skušajo se vtihotapiti celo v katoliške in verske organizacije. Tu in tam, ne da bi kaj popustili od svojih zmot, katoličane vabijo na sodelovanje, časih na humanitarnem, časih na karitativnem polju, in predlagajo časih stvari, ki so v popolnem skladju s krščanskim mišljenjem in nauki Cerkve. Drugod celo hinavsko zatrjujejo, da bo komunizem v krajih, ki so bolj globoko verni ali na višji stopnji kulture, nastopal na milejše načine, da bo pustil vsem svobodo verovati v Boga ali kakorkoli misliti o verskih rečeh. So celo nekateri, ki mislijo, ker je boljše vizem v sovjetski Rusiji zadnji čas nekoliko izpremenil zakone, da bo komunizem sploh opustil boj proti Bogu.

58. Nujte torej, častiti bratje, prizadevajte si kar najbolj, da se bodo verniki varovali teh zank. Komunizem je v svojem bistvu notranje zločest, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture. Če bi se dali nekateri v zmoto zavesti in bi v svojem kraju komunizmu pomagali, da bi se utrdil, jih bo za to zmoto prva zadela kazen in čim starejša in višja je v tistih deželah, ki bi na ta način vanje prodrli komunizem, krščanska kultura, tem huje bo v njih divjala jeza brezbožnikov.

Molitev in pokora.

59. Toda »ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo« (Ps 126, 1). Zato vas nujno prosimo, častiti bratje, trudite se vsak v svoji škofiji na vso moč, da se bo poživil in vsak dan bolj razvnel duh molitve in pokore. Ko so apostoli nekdanj vprašali Gospoda, zakaj niso mogli iz obsedenega človeka izgnati hudega duha, jim je Gospod odgovoril: »Ta rod se ne izžene drugače ko z molitvijo in postom« (Mt 17, 20). Ker smo prepričani, da tudi zoper zlo, ki dandanes stiska človeštvo, ni druge pomoči, kakor ta, da se vsi z molitvijo in pokoro skupno bojujejo zoper skupnega sovražnika, zato nujno prosimo, da vsi, zlasti pa redovniki in redovnice bogomiselnih redov podvoje svoje molitve in žrtve in tako izprosijo v teh težkih časih Cerkvi pomoči od Boga, po posredovanju Brezmadežne Device, ki je, kakor je nekdanj stari kači glavo strla, tako vedno najvarnejša zaščitnica in nepremagljiva »pomočnica kristjanov«.

V.

Vršivci socialnega dela Cerkve in njih pomočniki.

Duhovniki.

60. Da vrše po vsem svetu to zveličavno delo, ki smo o njem doslej govorili, in da uporabijo tudi pomočke, ki smo jih na kratko označili, je Jezus Kristus izbral in postavil za služabnike in evangelijske delavce pred vsemi drugimi duhovnike. Njim je namreč po posebnem božjem poklicu naročeno, da pod vodstvom škofov ter ponižno in verno pokorni Kristusovemu namestniku na zemlji nosijo vedno gorečo bakljo svete vere pred vsem človeškim rodом, obenem pa vlivajo v srca katoličanov tisto nadnaravno zaupanje, ki z njim Cerkev v bojih za Kristusa vedno zmaguje; kolikor bojov, toliko zmag: »To je zмага, ki preмага svet, naša vera« (1 Jan 5, 4).

61. Glede tega spominjamo duhovnike posebno na bodrilne besede, ki jim jih je izrekel Naš prednik b. s. Leon XIII., namreč: pojdite med delavce! besede, ki si jih Mi osvojimo s tem dodatkom, da pravimo: »Pojdite zlasti med uboge delavce; sploh, pojdite med uboge!«, kakor velela nauk Kristusov in njegove Cerkve. Prevratni ljudje skušajo namreč najprej tiste zavesti, ki žive v bedi; v bedi namreč, ki jo trpe, najlaže najdejo vzrok, da jim vzbude zavist in jih nahujskajo zoper bogatine, češ naj njim s silo vzamejo, kar jim je zla sreča po krivici odrekla. Če ne bodo duhovniki pomagali delavcem in ubogim in jih obvarovali ali rešili predsodkov in zmot, se bodo brez posebne težave vdali oznanjevalcem komunizma.

62. Ne zanikujemo, da se je v tem pogledu zlasti po okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno« prav do danes mnogo storilo in z očetovskim srcem pozdravljamo vse neutrudno delo tistih škofov in duhovnikov, ki, seveda s potrebno previdnostjo, razmišljajo in preskušajo nove načine in nova pota takšnega dela, primerna naši dobi. Vendar vse dosedanje delo za velike časovne potrebe nikakor ni zadostno. Kakor se mora tedaj, ko je domovina v nevarnosti, vse drugo odložiti, kar ni potrebno za življenje ali ne služi naravnost obrambi države, nekako tako se morajo tudi v sedanjih stiski vsa druga dela, naj si bodo sama na sebi še tako dobra, umakniti najbolj potrebnemu delu za obrambo krščanske vere in krščanske kulture. Zato morajo duhovniki po posameznih župnijah, čim

so izpolnili, kakor je treba, svoje dolžnosti splošne dušnopastirske oskrbe vernikov, vse svoje moči in vso svojo vnemo obrniti v to, da pridobe zopet delavske množice za Kristusa in Cerkev in da prepoje razne organizacije, ki so se odtujile krščanstvu, zopet s krščanskim duhom. Če bodo duhovniki to storili, naj bodo prepričani, da bo rodilo njih delo nepričakovane obilne sadove, ki jim bodo plačilo za prvo težko delo za obnovo duš. To, da navedemo zgled, res vidimo v Rimu in drugih velikih mestih, kjer nastajajo ob cerkvah, na novo sezidanih v predmestjih, goreče farne občine in se zares čudežno prenavljajo nravi ljudi, ki so bili proti veri samo zato, ker je niso poznali.

63. Toda največja moč za versko in нравno obnovo ubogih in manj premožnih je duhovnikov zgled, to je tiste duhovniške kreposti, ki smo jih priporočili v okrožnici »Ad catholici sacerdotii« (20. dec. 1935: AAS zv. XXVIII, 1936, str. 5—53); v tej borbi za Boga se morajo duhovniki posebno s ponižnim, skromnim, zdržnim življenjem tako odlikovati, da bodo verniki videli v njih popolno podobo božjega Učitelja, ki je mogel zavestno sam o sebi reči: »Lisice imajo brloge in ptice pod nebom gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil« (Mt 8, 20). Vsakdanja skušnja uči, da duhovniki, ki po evangelijskem nauku ne iščejo nič svojega, temveč ubožno živijo, delajo prave čudeže med krščanskim ljudstvom; dokaz so sv. Vincencij Pavelski, sv. Janez Vianney, sv. Jožef Cottolengo, sv. Janez Bosko in nešteti drugi, dočim so lakomni in skopi duhovniki, ki presojujejo vse le po svoji koristi, kakor smo pokazali v imenovani okrožnici, ne sicer vedno Judeži in Kristusovi izdajavci, vendar prazen »brneč zvon« in prazne »zveneče cimbele« (1 Kor 13, 1), ki dostikrat vernike bolj odvrtaajo od vere, kakor pa da bi jih v njej utrjevali. Če pa morajo svetni ali redovni duhovniki po svoji službi upravljati časne dobrine, naj pomnijo, da niso le dolžni kar najvestneje se ravnati po zakonih ljubezni in pravice, temveč si morajo prav posebno prizadevati, da bo vsak res pravi oče ubogih.

Katoliška akcija,

64. Za duhovščino kličemo očetovsko na delo Naše ljube sinove laike, ki se bojujejo v vrstah Katoliške akcije. Saj Katoliško akcijo tako ljubimo in smo jo imenovali o priliki »pomoč posebne božje previdnosti« v teh za Cerkev tako težkih dneh. Katoliška akcija, ki se bori, da bi Jezus Kristus gospodoval ne le v posameznikih, temveč tudi v družinah in državah, vrši prav v tem pravi socialni apostolat. Delati mora torej najprej na to, da kar najskrbneje vzgoji svoje člane in jih izvežba za borbo za Boga. Taki vzgoji in izobrazbi članov, ki je, če kdaj, dandanes nad vse potrebna in nujna, in ki mora biti podlaga vsemu življenjskemu socialnemu delu in se mora zato izvršiti pred njim, bodo izvrstno služili študijski krožki, potem tedenski socialni tečaji, redna predavanja, končno raznovrstne druge prireditve, ki naj pokažejo, kako bi bilo mogoče po krščanskih načelih najbolje rešiti gospodarska in socialna vprašanja naše dobe.

65. Tako vzgojeni borci Katoliške akcije bodo brez dvoma svojim tovarišem pri delu prvi apostoli, duhovnikom pa pomočniki, ki se bodo neutrudno prizadevali širiti luč resnice in pomagati v tolikeri in tolikšni telesni in duševni bedi tudi tam, kjer duhovnikovo pomoč dostikrat zavračajo, ker imajo zoper nje razne nepremišljene predsodke ali pa so se versko tako zelo zanemarili. Na ta način bodo pod vodstvom izkušenih in večjih duhovnikov pogumno in velikodušno sodelovali, da se delavstvu

versko pomaga, kar tako želimo, ker smo prepričani, da je ta način delovanja najboljše sredstvo, ki je mogoče z njim delavce, Naše ljube sinove, odvrniti od komunizma.

66. Poleg tega delovanja, ki meri bolj na posameznike in je dostikrat skrito, vendar vedno koristno in težavno, je naloga Katoliške akcije še ta, da z govori in s tiskom javno širi socialne nauke rimskih papežev o krščanski obnovi družabnega reda.

Pomožne organizacije.

67. Ob Katoliški akciji se zbirajo čete raznih organizacij, ki smo jih sami že imenovali »pomožne«. Tudi te organizacije po očetovsko kličemo, da se na odličen način udeležujejo dela, ki o njem govorimo in ki je v naši dobi tolikšnega pomena, kolikršnega le more biti kako delo.

Stanovska društva.

68. Obračamo se tudi na stanovska društva, na društva mož in žen, na društva delavcev, kmetov, inženerev, zdravnikov, gospodarjev, književnikov in drugih, ki imajo enako izobrazbo in se zato naravno družijo v svojih društvih. Takšna društva zmorejo mnogo bodisi glede nove družabne uredbe, kakršno smo si mislili, ko smo pisali okrožnico »Quadragesimo anno«, bodisi glede tega, da se uveljavi Kristusovo kraljestvo na raznih poljih kulture in dela.

69. Ako radi izpremenjenih gospodarskih in socialnih razmer vladarji smatrajo, da morajo sami s posebnimi zakoni urejati ustanavljanje in vodstvo takih organizacij — razume se, ne da bi zanikali zasebno svobodo in avtoriteto — imajo člani Katoliške akcije, četudi morajo upoštevati te razmere, še vedno nalogo, da rešujejo sodobna vprašanja po smernicah katoliških nauk, kakor tudi, da se radi udeležujejo dela v teh novih organizacijah, da bi jih čim bolj prepojili s krščanskim duhom, ki je počelo prave uredbe držav in vzajemnega, bratovskega sodelovanja državljanov.

Beseda katoliškim delavcem.

70. S posebno očetovsko besedo moramo tu nagovoriti katoliške delavce, mladeniče in može, ki so prejeli v teh težkih časih morda vprav radi svoje možate verske zvestobe, kakor za plačilo, častno, dasi težko poslanstvo. Pod vodstvom škofov in duhovnikov naj bi privedli zopet k Cerkvi in Bogu velike množice svojih delavskih bratov, kateri so, žal, odpadli od Boga, iz gneva, da se niti niso pravično upoštevali niti se jim ni dajala čast, ki jim po pravici gre. Katoliški delavci naj tem svojim tovarišem, ki so krenili s prave poti, z besedami in zgledi dopovedo, da goji Cerkev nežno materinsko ljubezen do vseh, ki se trudijo z delom ali trpe in da ni ne v preteklosti in ne bo v bodočnosti nikdar zanemarila svoje dolžnosti, da jih kot svoje sinove brani. Ker je treba to apostolsko delo opravljati po rudnikih, tovarnah, ladjedelnih in sploh povsod, kjer so zaposleni delavci, in zahteva časih žrtev, naj se katoliški delavci spominjajo, da je dal Jezus Kristus ne le zgled dela, temveč tudi trpljenja.

Potreba sloge.

71. Vse sinove Cerkve in Naše kateregakoli stanu ali naroda, katerekoli skupine, religiozne ali laiške, zopet in zopet nujno opominjamo, naj

bodo, kar le moči, složni. Že večkrat so Naše srce z bolestjo napolnili prepiri med katoličani, ki nastanejo dostikrat iz praznih vzrokov, a imajo neredko žalostne posledice, ko se bore med seboj sinovi iste matere Cerkev. Tako dobe prevratni ljudje, ki jih sicer ni toliko, usodno priliko, da te prepire nete in dosežejo to, česar si tako žele, da namreč katoličane druge proti drugim nahujskajo. Dasi se bo zdel komu, ki dogodke naših časov le površno motri, ta Naš opomin nepotreben, ga vendar ponovimo radi njih, ki ga niso razumeli ali ga niso hoteli razumeti. Tisti, ki nete prepire med katoličani, si nalagajo strašno odgovornost pred Bogom in Cerkvijo.

Poziv vsem, ki verujejo v Boga.

72. Da se odbije ta sila, ki skuša z njo »moč teme« iztrgati Boga iz človeških src, zares upamo, da se bodo s kristjani na složno delo združili vsi — in teh je velika večina ljudi — ki verujejo v Boga in ga molijo. Ponovimo torej, kar smo pisali pred petimi leti v okrožnici »Caritate Christi« in jih kličemo, naj bi tudi oni, vsak po svojih močeh, iskreno sodelovali, da bi se ta strašna nevarnost, ki grozi človeštvu, odvrnila. Zakaj — kakor smo takrat dejali — »ker se mora vsaka človeška avtoriteta opirati na božjo idejo kot trdno podlago vsakega družabnega reda, morajo vsi, ki nočejo prevrata in razkroja vsega reda in vseh zakonov, resno sodelovati, da sovražniki vere svojih naklepov, ki jih tako glasno javno proglašajo, ne bodo mogli izvesti« (okrožnica »Caritate Christi«, 3. maja 1932: AAS zv. XXIV, 1932, str. 184).

Dolžnosti krščanskih držav.

Pomoč Cerkvi.

73. Razložili smo doslej, častiti bratje, izrečno in določeno, nauk in življenje obsegajočo nalogo, ki jo je Cerkev prejela od svojega Ustanovitelja, namreč da prepoji človeško družbo s krščanskim duhom in da posebej v naši dobi odbije naklepe komunizma, in smo pozvali na sodelovanje vse vrste ljudi. Pri tej nalogi mora sodelovati tudi država in dati Cerkvi svojo pomoč, kajpada z vnanjimi sredstvi, ker le takšna država ima, ki pa bodo vendar v prvi vrsti dušam v korist.

74. Države naj torej z resnimi in premišljenimi ukrepi preprečujejo, da se ne bodo zločeste ateistične zmote, ki so poguba vsakemu človeškemu sožitju, razširile tudi med njihovimi narodi, saj je brez božje avtoritete vsaka človeška avtoriteta in brez božjega imena vsaka človeška prisega brez moči. Naj ponovimo, kar smo že večkrat s poudarkom rekli, zlasti pa v okrožnici »Caritate Christi«: »Kako naj bodo možne zveze med ljudmi, odkod naj dobivajo moč pogodbe, če ni vesti, če ni vere v Boga, če ni božjega strahu? Brez te podlage nimajo npravni zakoni nobene moči in mora vse, morda stopnjema, a nujno propasti, narodi, rodbine, države in človeška kultura sploh« (okrožnica »Caritate Christi«, 3. maja 1932: AAS zv. XXIV, str. 190).

Skrb za občo blaginjo.

75. Poleg tega morajo države posebno skrbeti, da bo državljanom na razpolago dosti življenjskih potrebščin, zakaj če teh ni, mora država, četudi je sicer prav urejena, propasti; potem da bodo imeli vsi delo, zlasti pa družinski očetje in mladeniči. Da bodo države to dosegle, morajo

pripraviti imovite sloje do tega, da bodo radi obče blaginje prevzeli nase potrebna bremena, saj, če tega nočejo, ne bodo v nevarnosti samo države, temveč tudi oni sami. Seveda morajo ti ukrepi zadeti res tiste, ki so bogati in ki svoje bogastvo dan za dnem v veliko škodo drugih množe.

Dobra in trezna uprava.

76. Upravljanje države, ki bo treba o njem kdaj dajati odgovor Bogu in družbi, mora biti tako modro in tako trezno, da bo za vzor vsem državljanom. Zlasti dandanes, če kdaj, ko težka gospodarska stiska tlači vse narode, morajo tisti, ki upravljajo bogate sklade, pridobljene s trdom in znojem tolikerih državljanov, imeti pred očmi le občo korist, ki jo morajo, kolikor jim je mogoče, pospeševati. Javni uradniki in uslužbenci naj po vesti marljivo in nesebično izpolnjujejo svoje dolžnosti po zgledu tistih slavnih mož iz starih časov in naših dni, ki so se z delom in trdom vse žrtvovali za blaginjo domovine. V odnosih narodov naj se odpravijo čim prej tiste umetne ovire gospodarskega življenja, ki jim je vzrok medsebojno nezaupanje in sovrašтво, saj so vsi narodi ena božja družina.

Svobodo Cerkvi!

77. Države naj tudi dajo Cerkvi svobodo, da bo mogla vršiti svoje božje zvanje v blagor dušam, če hočejo tudi na ta način pomagati, da se rešijo narodi iz strašne vihre naših dni. Po pravici kliče naša doba vsepovsod duhovne sile na pomoč, saj je prvi vir zla, ki gre proti njemu boj, duhovnega značaja, žalostni brezbožni komunizem izvira namreč z neko nujno iz blodnih načel. Med vsemi duhovnimi silami, ki so zmožne buditi religioznost in vzgajati nravnost, je pa brez dvoma katoliška Cerkev prva, zato sama blaginja človeštva zahteva, da se ne ovira vpliv in dejavnost katoliške Cerkve.

78. Kdor dela drugače in hoče doseči namen z zgolj gospodarskimi in političnimi sredstvi, bo zagazil brez dvoma v zelo nevarno zmoto. Zakaj če se izganja vera iz šol, iz vzgoje mladine, iz javnega življenja, če se služabniki katoliške Cerkve in sveti obredi prezirajo, ali se ne pospešujejo vprav s tem tista načela materializma, ki se je iz njih porodil komunizem? In zares ne more nobena človeška oblast, naj bo še tako dobro urejena, nobeni pozemeljski vzori, naj bodo še tako vzvišeni in lepi, udržati takega razbrzdanega gibanja, ki izhaja vprav iz prevelikega pohlepa po svetnih dobrinah.

79. Upamo, da bodo tisti, ki je v njih rokah usoda narodov, spoznali skrajno nevarnost, ki preti dandanes vsem, in se zavedali bolj in bolj, da je njih dolžnost, ne ovirati Cerkve v nje poslanstvu, tem bolj, ker prav s tem, da si Cerkev prizadeva doseči ljudem večno srečo, pridobiva tudi in povečuje njih pravo časno srečo na zemlji.

Očetovski opomin njim, ki so zašli.

80. Preden pa končamo to okrožnico, želimo nagovoriti še tiste sinove, ki so že bedno okuženi s komunizmom ali pa blizu tega, da se okužijo. Kakor prisrčno prosimo nje, naj poslušajo besede ljubečega očeta, tako pa tudi goreče prosimo Boga, naj jih razsvetli in odvrne s spolzke poti, ki vodi v žalostno pogubo, in da spoznajo in priznajo Jezusa Kristusa, edinega Odrešenika človeškega rodu: »Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mogli v njem zveličati« (Apd 4, 12).

Sklep.

Sv. Jožef vzor in zavetnik.

81. Da pa bi pospešili vsem tako zaželeni Kristusov mir v Kristusovem kraljestvu (prim. okrožnico »Ubi arcano«, 23. dec. 1922: AAS zv. XIV, str. 691), izročamo delo Cerkve proti brezbožnemu komunizmu varstvu sv. Jožefa, mogočnega zavetnika katoliške Cerkve. Saj je bil sv. Jožef sam delavskega stanu in je z nazaretsko družino, ki mu je bila izročena in ki ji je bil skrben poglavar, izkusil vse težave uboštva. Njegovi skrbi je bilo izročeno božje Dete, ko je poslal Herod svoje krvnike, da bi ga umorili. Z zvestim in marljivim izpolnjevanjem vsakdanjih opravil je zgled vsem, ki si morajo z delom svojih rok služiti kruh; kot pravičen mož, kakor ga po pravici imenuje sveto pismo, je svetel vzor tiste krščanske pravičnosti, ki mora prestvariti vse socialno življenje.

82. Z očmi, povzdignjenimi proti nebesom in okrepljenimi z močjo vere, zremo tako rekoč »nova nebesa« in »novo zemljo« (2 Pet 3, 13; prim. Iz 65, 17; 66, 22; Raz 21, 1), ki govori o njih Naš prvi prednik sv. Peter. Ko pa vse, kar obetajo lažnivi preroki zmot za to smrtno življenje, po tolikem prelivanju krvi in po tolikem trpljenju gine, se glasi z nebes kakor prelep spev, kar je obljubil božji Zveličar v Razodetju: »Glej, vse delam novo« (Raz 21, 5).

Naj na koncu le še povzdignemo roke in vam, častiti bratje, vsem duhovnikom in vsemu ljudstvu, ki nam je izročeno, in tako vsej veliki družini katoličanov podelimo apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri svetem Petru 19. marca, na praznik sv. Jožefa, zavetnika vesoljne Cerkve, leta 1937 v 16. letu Našega vladanja.

PIJ XI.

36.

Dan sprave in zadoščenja za bogokletje Matere božje ter nesramno govorjenje.

Šmarnična pobožnost se je približala. Znova se bo obnovljalo versko življenje katoličanov ob vzpodbudnem češčenju Majniške kraljice. »Kdor Marije ne časti, srečen ni«, je doživel in zapisal služabnik božji, škof Anton Martin Slomšek. Sv. Cerkev polaga Mariji na jezik svetopisemske besede: »Otroci, poslušajte me! Blagor jim, kateri ohranijo moje poti... Blagor človeku, kateri me posluša in čuje pri mojih vratih vsak dan in streže pri podbojih mojih duri. Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg 8, 32—36).

Iskreno želim in priporočam, da izročajo častivci Marijini ob letošnjih Šmarnicah svoje prošnje Kraljici majniški še posebej za svetovni mir med narodi in državami; prosimo jo zlasti, da bi v krščanskih družinah čim lepše cvetelo življenje po veri in ž njim družinski blagodejni mir.

Boli me, da med katoliškimi Slovenci še vedno ni premagano od drugod vnešeno preklinjevanje Boga in Matere božje — Madone; to kviri sloves dobrega slovenskega ljudstva. Zato opozarjam mnogočastite gg. dušne pastirje na zadostilno pobožnost za bogokletje in sramotenje Matere božje ter nespodobno govorjenje, ki je bila odrejena z odlokom z dne 30. aprila 1935, objavljenim v Oglasniku 1935, IV, 38, ter naročam,

da se omenjena pravna pobožnost, ki se bo odslej objavljala v direktoriju, opravi povsod z vso iskrenostjo po navodilih Oglasnika 1935, IV.

Ker je letos tretja nedelja v maju Binkoštna nedelja, naj se to leto preloži dan sprave na četrto nedeljo v maju, t. j. na nedeljo presv. Trojice.

Naj bi sladki in močni imeni Jezus in Marija nikoli ne zapustili naših src in naših usten!

† Ivan Jožef,

škof in apostolski administrator.

37.

Oratio imperata »Pro pace« - opozorilo.

Na podlagi tuuradne odredbe, objavljene v Oglasniku 1936, IV, 27, se opozarjajo častiti gospodje sobrati, da se vlaga v dobi od 1. maja do 31. oktobra t. l. or. imperata »Pro pace« ob nedeljah, kadar to dopuščajo rubrike.

Orationes imperatae med tednom so navedene v Direktoriju 1937, stran 10, in so še posebej označene ob posameznih dnevih.

Za dobo od 1. novembra 1937 dalje velja namesto orationis »Ad repellendas tempestates« kot or. imp. ob ponedeljkih, sredah in petkih »Oratio pro pace«.

Svetovni mir je morda bolj ogrožen kakor se misli, zato naj bo v molitvi »Pro pace« še posebej povdarjena naša nujna prošnja za mir poleg stalnih molitev za mir, ki jih polaga liturgija duhovniku na usta v kanonu sv. maše, kakor tik pred posvečenjem v molitvi »Hanc igitur«: »diesque nostros in tua pace disponas«; v molitvi po Očenašu »Libera nos«: »da propitius pacem in diebus nostris« in v iskrenem trikratnem »Agnus Dei« tretjič: »Dona nobis pacem«.

To opozorilo velja do preklica.

38.

Naselitev Družbe katehistinj evharističnega križarstva v lavantinski škofiji.

S 1. majem 1936 se je naselila na Betnavi pri Mariboru laična verska »Družba katehistinj evharističnega križarstva«, ki je glasom cerkvenega zakonika »societas mulierum, in qua sodales vivendi rationem religiosorum imitantur in communi degentes sub regimine Superiorum secundum probatas constitutiones, sed tribus consuetis votis publicis non obstringuntur« (Can 673); pač veže članice družbe obljuba apostolske službe Cerkvi, ki je pridržana Ordinariju ter s tem v zvezi življenje v duhu evangelijskih svetov.

Prve slovenske članice te družbe so se več let šolale v Holandiji, kjer se nahaja tudi njihova materina hiša.

Namen družbe je »izvrševati apostolsko delo po navodilih škofa«; »s posebno ljubeznijo delati za rešitev dozorevajoče ženske mladine, ki je v posebnih nevarnostih, kakor tovarniške delavke in podobno« (člen 2. in 3. družbenih konstitucij).

Dejavnost katehistinj se je v prvem letu njihovega bivanja v lavantinski škofiji usmerjala v naslednja dela:

1. Versko-socialno skrbstvo otrok in družin v barakarski koloniji v magdalenskem predmestju. V železniškem vagonu zbira katehistinja v

več krožkih do 120 po večini brezversko vzgojenih otrok ter jih versko-nravno vzgaja; ob nedeljah gre katehistinja od hiše do hiše ter vabi otroke za sv. mašo. Po otrokih se delo raztegne na celo družino: z rednimi hišnimi obiski se skuša družine nekoliko zblížati s Cerkvijo; ob tej priliki se gratis dele verski listi.

2. V Mariboru in magdalenskem predmestju se zbirajo mlajše deklice, delavke in izobražena dekleta v posebne študijske krožke DKA (Dekliške Katoliške akcije). Namen sestankov pri mlajših je poglobitev verskega doživljanja; temu služijo molitev, verska pesem, deklamacije, navajanje k tedenskemu sv. obhajilu. Zlasti težko je delo med delavkami. Krožek izobraženih deklet (uradnice in učiteljice) se že več mesecev tedensko praktično šola za apostolat; za versko poglobitev skrbi redna mesečna rekolekcija. Članice tega krožka tudi pomagajo pri apostolatu v drugih krajih.

3. V treh župnijah so se osnovali s sodelovanjem katehistinj Krožki DKA, katere katehistinja redno mesečno obiskuje ter podaja na sestankih snov o KA, evharističnem življenju, o potrebi apostolskega dela.

4. V velikem tednu se je vršil na Betnavi za izobražena dekleta liturgični tečaj, ki je dobro uspel.

Za bodoče imajo katehistinje v načrtu:

1. Omogočiti v svojem domu duhovne vaje, ki bi naj bile početek uspešnega dela za DKA v lavantinski škofiji.

2. Pomagati pri oblikovanju laičnih apostolov med dekleti, katerih »naloge bo, da bodo svoje stanovske tovarišice z besedo in zgledom pridobivale za katoliško udejstvovanje« (Oglasnik 1936, I, str. 2). V dosego tega nameravajo katehistinje prirejati na Betnavi tečaje za vzgojo elite, kjer se bo podajala snov, kakor jo navaja isti »Oglasnik«.

Po dekanijah bi se organizirali posebni tečaji (event. združeni z duhovnimi vajami), kjer bi se podrobneje obravnavala snov, kakor jo predpisuje »Oglasnik«.

Ker je poverila Prosvetna zveza v Mariboru idejno vodstvo v njenih dekliških odsekih katehistinjam, bo na omenjenih tečajih možno izvesti vse načrte KA in tako obširnejši program za enotnost udejstvovanja katoliških deklet.

3. Največjo skrb bodo katehistinje tudi v bodoče posvečale rešitvi bolj ali manj izgubljene dekliške mladine, in to predvsem one po tovarnah.

V kratki dobi enega leta so izvršile katehistinje lepo delo v duhovni blagor dekliške mladine in delavskih družin. Hvalevredne načrte bodočnosti bo mogoče izvesti le s sodelovanjem vseh, ki jim je rešitev slovenskih deklet pri srcu. Zato se imenovana ustanova priporoča p. n. častiti duhovščini s prošnjo, naj jo pri njenem delu podpira, da bo mogla započeto delo nadaljevati in razširiti po lavantinski škofiji — in, ako je volja božja, izven njenih mejâ.

39.

Naznanilo o sprejemu v kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru za šolsko leto 1937/38.

Kakor vsako leto bodo tudi letos sprejeti na izpraznjena mesta v kn.-šk. dijaškem semenišču novi gojenci. Pogoji za sprejem ostanejo isti, kakor so veljali prejšnja leta (glej Oglasnik 1935, IV).

Gg. dušni pastirji se naprošajo, da že sedaj mislijo, kateri dečki bi bili sposobni za gimnazijske študije in za sprejem v zavod. O vsem potrebnem naj se posvetujejo s starši in vložijo pravočasno, najpozneje do 31. julija, z vsemi potrebnimi listinami opremljene prošnje na kn.-šk. ordinariat v Mariboru.

Prošnjiki za sprejem v zavod, ki pridejo polagat sprejemni izpit na klasično gimnazijo v Mariboru, se naj po opravljenem izpitu predstavijo ravnateljstvu kn.-šk. dijaškega semenišča (nasproti klasični gimnaziji, Koroščeva 12). Ostali prošnjiki naj to store v času od 27. do 31. julija 1937.

40.

Udeležba učencev narodnih šol pri procesijah na Markovo in prošnji teden.

Dne 10. aprila t. l., št. 755/1, je bila razposlana dekanijskim in župnijskim uradom okrožnica sledeče vsebine:

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dne 5. aprila 1937, IV, No. 6225/1, poslala semkaj sledečo odredbo:

»Po členu 7. Pravilnika o vršenju verskih dolžnosti šoloobvezne mladine, so prošnje procesije obvezne za šolsko mladino pod nadzorstvom enega ali več učiteljev in so ti dnevi pouka prosti. Ker se je izkazalo, da se citirani člen v celoti težko izvede in se je doslej tozadevno različno postopalo, o d r e j a kraljevska banska uprava v sporazumu s škofijskim ordinariatom ljubljanskim in v soglasju s škofijskim ordinariatom lavantinskim, sledečo olajšavo člena 7. pravilnika:

1. Prošnje procesije naj se na dan, ko se jih skupno udeleži šolska mladina, ne prično pred pol sedmo uro zjutraj.

2. Udeleži naj se jih na dan sv. Marka in — po dogovoru z upraviteljem, oziroma ravnateljem šole — na prošnjo sredo, dan pred Vnebohodom, tudi šolska mladina onih šol, ki so pri župni cerkvi. Kjer radi krajevnih razmer, starodavnih običajev in prevelikega števila učencev raznih šol ni mogoča udeležba mladine v sredo, naj dušni pastir v sporazumu z upraviteljem šole za vsako šolo določi za stalno ali ponedeljek ali torek križevega tedna, na kar se ta dan naznani srezkemu načelstvu in velja za stalno.

Na enak način se more radi težavnih krajevnih razmer in drugih ovir odrediti, da se učenci prvega in drugega šolskega leta za stalno oprostito udeležbe pri prošnji procesiji. Šole v bližini podružnic se po možnosti udeležijo procesije, ali vsaj svete maše pri podružnici na dan, ko se tja vrši procesija, in se ta dan naznani srezkemu načelstvu.

3. Prošnja procesija na Markov dan in prošnjo sredo, oziroma določeni dan križevega tedna, naj gre k najbližji podružnici, oziroma naj se določi za šolsko mladino procesija, ki zavzema najkrajšo pot.

4. Za nadzorovanje naj župnik povabi učiteljstvo, ki se bo — upanje je — v večini župnij rado odzvalo tudi zgodnejši čas, ko bo videlo, da mu po cerkvenem predlogu dva druga, od svetne oblasti zapovedana dneva nadzorovanje odpade.

5. Kr. banska uprava tudi dovoljuje, da sta dneva procesij pouka

prosta za razrede, ki se procesij udeleže, kar je že itak tudi po uvodoma omenjenem Pravilniku dovoljeno.

6. Za mesto Ljubljana naredba ne velja. Za Maribor se določijo procesije v smislu določav pri točki 2.«

41.

Dopolnilna prenosna taksa.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je z dopisom od dne 14. aprila 1937, VII, No. 7757/1, sporočila semkaj naslednje:

Po § 77 pravilnika o banovinskem proračunu dravske banovine za leto 1937/38 bi se morala banovinska doklada k državni dopolnilni prenosni taksi tudi v tem proračunskem letu pobirati v izmeri 100% državne takse. Ker pa vsebuje § 20 finančnega zakona za leto 1937/38 določilo, da samoupravna doklada na dopolnilno takso ne sme biti večja od 50% dopolnilne takse, se bo banovinska doklada v tem proračunskem letu pobirala le v višini 50% državne takse.

To mi je čast priobčiti z vabilom, da o prednjem seznanite podrejene župne urade s pripombo, naj ne vlagajo več prošenj za znižanje banovinske doklade, kajti te prošnje so vsled cit. določila finančnega zakona postale brezpredmetne.

O tem se v svrhu ravnanja obveščajo vsi župnijski uradi lavantinske škofije in apostolske administracije.

42.

Cena šematizma 1937.

Izšel je šematizem lavantinske škofije za leto 1937. Cena za broširan izvod pri skupnem naročilu potom dekanijskega urada 55 Din, pri posameznem naročilu pri kn. šk. ordinariatu v Mariboru 60 Din, vez. 65 Din.

43.

Objave.

Prošnja za pomoč skopljanski škofiji. Z ozirom na prošnjo preč. škofa Gnidočca iz Skoplja (Oglasnik VII, 1936) se ponovno odobrava in priporoča, da se po vseh župnijah nabirajo dobrovoljni prispevki za potrebe skopljanje škofije in se odpošiljajo po položnicah, ki so priložene tej številki Oglasnika, pa so tudi še za naprej na razpolago pri ordinariatu. Priporoča se, da se najde v vsaki župniji ena ali več oseb, ki bi bile pripravljene prevzeti poverjenišтво v ta namen. Obenem se priporočajo po želji skopljanskega škofa vse zadeve tamkajšnje škofije v pobožno molitev, posebno na čast prečistega Srca Marijinega in sv. Jožefa.

Misijonski teden v Grobljah. Uprava »Katoliških misijonov« se je semkaj obrnila s prošnjo za objavo sledečega oklica: Od 13. do 20. junija se vrši v Misijonišču v Grobljah prvi slovenski misijonski teden. Skozi ves teden bo odprta velika misijonska razstava, ki bo nazorno kazala misijonsko delo sv. Cerkve v Afriki, Indiji in na Kitajskem. Posebna pozornost bo posvečena slovenskim misijonarjem in misijonskemu tisku. Skozi ves teden bo predvajan tudi originalen misijonski film iz Afrike.

Na programu je več skioptičnih predavanj itd. V nedeljo, 20. junija se vrši misijonski kongres za vso Slovenijo. Ob 9. uri bo sv. maša na prostem z govorom enega izmed škofov, nato veliko slavnostno zborovanje. Popoldne bo primerna igra na prostem. — Misijonišče v Grobljah je najbolj primeren kraj za take slavnosti, saj je bilo ustanovljeno ravno za vzgojo misijonarjev za poganke dežele in je obenem tudi središče misijonske propagande. Leži v lepem kraju, le 11 km od Ljubljane in ima prav ugodne prometne zveze. Zaprošena je polovična vožnja in poseben postanek vlakov prav v Grobljah. — Želeti je, da bi se teh veličastnih misijonskih proslav udeležilo čimveč duhovnikov in vernikov, da s tem pokažemo, da razumemo nujne pozive sv. Cerkve, in izpričamo, da hočemo biti tudi Slovenci koristen ud katoliškega občestva. Dušni pastirji so naprošeni, da opozore svoje vernike na to.

Sodelovanje duhovnikov pri protituberkuloznem delu. Kakor že večkrat (glej Oglasnik 1936, III, str. 35), se tudi letos priporoča dušnim pastirjem, da podpirajo borbo zoper jetiko in da v ta namen prirejajo denarne zbirke na način, ki je primeren krajevnim razmeram. Za letošnji protituberkulozni teden je poslala Protituberkulozna zveza v Ljubljani s prošnjo za objavo sledeči oklic: V smislu odloka Ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 12. decembra 1936, S. br. 28.019, se bo vršil protituberkulozni teden v tem letu od 2. do 8. maja. Predvidena so razna predavanja in prireditve — tudi v ljubljanski radio-oddajni postaji — za še bolj uspešno propagando za plemenite cilje naše zveze, pa smatramo tudi za potrebno, da bi gg. duhovniki v svojih nedeljskih pridigah omenjali važnost borbe proti tuberkulozi ter bi tudi pri tej priliki priporočili pristop h krajevnim protituberkuloznim ligam ter naročbo na naše glasilo »Delo proti tuberkulozi«, ki stane celoletno samo 10 Din. Končno bi bili p. n. naslovu jako hvaležni, ako bi bilo mogoče pri tej priliki (med ali po sv. maši) napraviti zbirko v naše namene, to je v korist pristojnih protituberkuloznih dispanzerjev.

Hrvatsko romanje v Sveto deželo. Od 9. julija do 3. avgusta se vrši slovesno hrvatsko romanje v Sveto deželo pod pokroviteljstvom vseh hrvatskih škofov in pod vodstvom nadškofa-koadjutorja dr. Alojza Stepinca. Cena v III. razredu Din 6900—, v II. razredu Din 9500—. Kdor hoče podrobnejših podatkov, naj se obrne na: Odbor za Sveto Zemljo, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

44.

Slovstvo.

Anton Luskar, **Obredni priročnik**. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1937. Str. 280. Broš. 30 Din (za neude 40 Din), vez. 39 Din (za neude 52 Din).

Ta knjiga bo dobrodošla duhovnikom, cerkovnikom in mašnim strežnikom, a tudi vsakemu, ki se zanima za lepo liturgijo katoliške Cerkve.

Dr. Franc Jaklič, **Svetla pot**, Ljubljana 1937, založila Jugoslovanska knjigarna, vez. 48 Din.

Ta knjiga je namenjena mladim ljudem, in govori o mladostni čistosti, njenem bistvu in pripomočkih, o mladostnih nevarnostih in zablodah, o fantovski in dekliški osebnosti, o pravilnem odnosu med njima, o de-

vištvu; vmes so vpletena še druga mladostna vprašanja. Knjiga je namenjena mladim ljudem, a bo tudi v uporabo starešem in vzgojiteljem. Tako knjigo smo že dolgo pogrešali, radi tega nas je tem bolj razveselila; saj je danes v času spolne razbrzdanosti pravilni nauk o seksualnih problemih vsem tako potreben. Knjiga se priporoča!

Dr. Jakob Žagar, C. M., **Marija je moja mati**, razširjanje čudodelne svetinje, svetniška pot bl. Katarine Laboure, Domžale-Groblje 1937, založil Marijin dom v Ljubljani, tiskala Misijonska tiskarna, cena 25 Din.

Ta knjiga je prirejena kot šmarnično berilo, a ima stalno vrednost, ker govori o čudodelni svetinji, ki jo že skoraj vsakdo ima, in vzpodbuja k beatifikaciji Slomška in Baraže.

Časopis za zgodovino in narodopisje, **Kovačičev zbornik**, 1937; redna publikacija, letnik XXXII, snopič 1-4.

Ta zbornik je poklonilo Zgodovinsko društvo v Mariboru svojemu ustanovitelju in voditelju prelatu dr. Franu Kovačiču k 25. marcu (sedemdesetletnici življenja). Obsega 34 razprav raznih znanstvenikov in kulturnih delavcev; mnoge izmed njih se nanašajo na vprašanja naše domače cerkvene zgodovine in umetnosti.

45.

Osebna naznanila.

Umeščen je bil g. Franc Zagoršak, župnik na Črni gori, kot župnik pri Sv. Martinu ob Dreti (4. aprila 1937).

Postavljen je g. Rajmund Bratanič, župnik v Majšpergu, za soprovizorja na Črni gori (1. aprila 1937).

Nastavljena sta bila kot kaplana kapucinska duhovnika p. Lavrencij Novak v Laporju in p. Inocenc Narobe na Hajdini (1. aprila 1937).

Prestavljeni so bili gg. kaplani: Vincenc Kolman iz Gornje Radgone v Ruše; Karol Pepelnjak iz Ruš k Sv. Pavlu pri Preboldu; Martin Uranjek od Sv. Pavla pri Preboldu v Gornjo Radgono (1. aprila 1937) in Ivan Škraban iz Gornje Lendave v Prevalje (15. aprila 1937).

Bolezenski dopust sta dobila gg.: Ivan Škafar, kaplan v Prevaljah, in Stanko Trobina, kaplan v Črensovcih.

Ordinacije. Ostiariat in lektorat dne 15. marca 1937 v mariborski stolnici: Jožef Gutman, Friderik Aužner, Viktor Breznikar, Franc Fekonja, Mihael Grešak, Stanislav Gungl, Ivan Hlad, Ivan Kasesnik, Ivan Kolenko, Franc Lipičnik, Jožef Luskar, Viktor Merc, Franc Papst, Ivan Povh, Jožef Sovinšek, Anton Štefanec, Franc Zagradišnik in Karol Žel: vsi lavantinski bogoslovci. — Eksorcistat in akolitat dne 29. marca 1937 v škofijski kapeli v Mariboru: Emil Hodnik, lavantinski bogoslovec v Parizu. — Subdiakonati: dne 28. februarja 1937 v samostanski kapeli pri oo. trapistih v Rajhenburgu bogoslovci-trapisti: fr. Ignacij Klasinc, fr. Pavel Škrli, fr. Bonifacij Valenčič, fr. Ambrozij Frole in fr. Kanizij Kompare; dne 15. marca 1937 v mariborski stolnici: lavantinski bogoslovec Anton Orozel in kapucin fr. Albin Klanjšek. — Diakonati: dne 4. aprila 1937 pri oo. trapistih v Rajhenburgu isti bogoslovci-trapisti kakor subdiakonati; dne 19. marca 1937 v mariborski stolnici: Viljem Jeušnjak, Jakob Junež, Franc Krajnc, Martin Krištan, Matija Nemeč, Anton Orozel, Ivan Rajner, Janez Sukič, Viljem Videčnik, Adolf Volasko, Jožef Vošnjak, Vincenc Frangež, Janez Kotnik, Alojzij Kovačič, Matija Rous, Martin Stefanciosa: vsi lavantinski bogoslovci; fr. Albin Klanjšek, kapucinski bogoslovec.

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 24. aprila 1937.

Izdaje lavantinski knezoškofijski ordinariat. — Urejuje dr. Josip Mirt.
Tiska Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.